

อประชาานิยม นาเชื่อถือจริงหรือ?

สรยุทธ ศรีวรกุล

บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

เป็นที่เข้าใจกันอย่างกว้างขวางว่า ในการวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยศาสตร์ (ethical behaviour) เราแบ่งนักปรัชญาออกเป็น 2 พวกใหญ่ๆ ตามหน้าที่ของพวกเขา ดังนี้

(1) พวกที่สร้างจริยศาสตร์เชิงปทัสสถาน (Normative Ethics) กล่าวคือสร้างระบบต่างๆ ขึ้นมาเพื่อให้การแนะแนว (guidance) สำหรับการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งที่ดีและสิ่งที่เลว สิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด

(2) พวกที่สร้างอภจริยศาสตร์ (Meta-Ethics) กล่าวคือ วิเคราะห์ตรรกวิทยาของการใช้คำว่า “ดี” และ “เลว” “ถูก” และ “ผิด” แต่เดิมมานั้น นักปรัชญาจริยศาสตร์ได้รวมหน้าที่

ทั้ง (1) และ (2) เข้าไว้ด้วยกันในระบบของพวกเขา แต่เมื่อไม่นานมานี้ นักปรัชญาเป็นจำนวนไม่น้อยได้พิจารณาหน้าที่ของตนเองว่ากระทำแต่เฉพาะอภจริยศาสตร์เพียงเท่านั้น ในขณะที่เรากำลังพิจารณาจริยศาสตร์ระบบต่างๆ ที่นักปรัชญาสร้างขึ้นมา เราก็กำลังอยู่ในขอบข่ายของอภจริยศาสตร์ ถึงแม้ว่า ระบบเหล่านั้นจะเป็นตัวอย่างของจริยศาสตร์เชิงปทัสสถานก็ตาม

ในการพิจารณา “ดี” และ “ถูก” เราสามารถพิจารณาได้หลายนัย โดยนัยหนึ่ง เราสามารถพิจารณาได้ดังนี้

(1) “ดี” และ “ถูก” เป็นปรนัย (objective) ในฐานะที่เป็นเครื่องหมายแสดงถึงปัจจัยที่เป็นจริงอย่างหนึ่ง (real factor) ในสิ่งทั้ง

หลาย เราเรียกการพิจารณาทำนองนี้ว่า เป็น
ปรนัยนิยมทางจริยศาสตร์ (Ethical Objec-
tivism) ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ยืนอยู่บนฐานนี้ เรา
สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ธรรมชาติ
ของการแบ่งขึ้นอยู่กับปัญหาทางญาณวิทยา
(epistemological question) ที่ว่า เรารู้ “ดี”
และ “ถูก” ได้อย่างไร

ก. สำหรับบรรดาผู้ที่อ้างว่า เราสามารถ
รู้ “ดี” และ “ถูก” เหมือนดังที่เรารู้วัตถุทาง
ธรรมชาติทั้งหลาย การพิสูจน์ว่าจริงทางประ-
สพการณ์ (empirical verification) จะเป็น
สิ่งที่เป็นไปได้ในจริยศาสตร์ เราเรียกพวกเขา
เหล่านี้ว่า ชาวธรรมชาตินิยมทางจริยศาสตร์
(Ethical Naturalists)

ข. สำหรับบรรดาผู้ที่อ้างว่า เราสามารถ
รู้ “ดี” และ “ถูก” โดยอาศัยอรรถัตถญาณพิเศษ
(special intuition) เพียงเท่านั้น การพิสูจน์
ว่าจริงทางประสพการณ์จะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้
ในทางจริยศาสตร์ เราเรียกพวกเขาเหล่านี้ว่า
ชาวอรรถัตถญาณนิยมทางจริยศาสตร์ (Ethical
Intuitionists) หรือชาวธรรมชาตินิยมทาง
จริยศาสตร์ (Ethical Non—Naturalists)

(2) “ดี” และ “ถูก” เป็นอัตนัย
(subjective) ในฐานะที่แสดงถึงข้อเสนอแนะ
ของมนุษย์ (human proposal) เพียงเท่านั้น
เราเรียกการพิจารณาทำนองนี้ว่า เป็นอัตนัย
นิยมทางจริยศาสตร์ (Ethical Subjectivism)
ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ยืนอยู่บนฐานนี้ ถือว่า ถ้อยคำ

ทางจริยศาสตร์ไม่ได้เป็นเครื่องหมายแสดงถึงสิ่ง
ที่เป็นปรนัยใด ๆ เลย เราเรียกทฤษฎีเหล่านี้ว่า
อปรนัยนิยม (Non—Cognitivism) ซึ่งผู้เขียน
กำลังจะพิจารณาความน่าเชื่อถือของมัน

อรรถัตถญาณของแอร์ : แบบบริสุทธิ์

อรรถัตถนิยมดูเหมือนเริ่มจะมีเค้าความเป็น
มา นับตั้งแต่เดวิด ฮูม ได้สร้างทฤษฎีผลประ-
โยชน์ของเขาขึ้นมา โดยพูดถึงการเชื่อมโยงกัน
ระหว่างถ้อยคำทางจริยศาสตร์กับทัศนคติแห่ง
การเห็นชอบด้วยและไม่เห็นชอบด้วยของสังคม
หลังจากนั้นชมรมเวียนนา ก็ได้มีส่วนทำให้เกิด
การอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องคุณค่าอย่างกว้างขวาง
เพราะนักปรัชญากลุ่มนี้โดยปกติแล้ว จะเน้น
หนักในเรื่องการวิเคราะห์ความหมายของข้อ
ความ แต่ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งทฤษฎีนี้อย่าง
แท้จริงคือ แอร์ เขาได้พัฒนาทฤษฎีนี้ ให้เป็น
รูปร่างขึ้นมาอย่างแท้จริง และได้นำมาใช้ทั้งใน
จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์

แอร์ ผู้ซึ่งเรียกตัวเองว่า นักประสพการณ์
นิยมทางตรรกวิทยา ถือว่า ข้อความที่แท้จริง
ทั้งหมดมีอยู่ 2 ประเภท คือ ข้อความเชิงประ-
สพการณ์ (empirical statements) กับข้อความ
เชิงวิเคราะห์ (analytical statements) ความ
จริงทางตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์เป็นความ
จริงเชิงวิเคราะห์ ที่ปราศจากเนื้อหาทางข้อเท็จ
จริง อย่างไรก็ตาม เขาถือว่าความจริงเหล่านี้
ไม่ได้เป็นเรื่องตามอำเภอใจ (arbitrary) ข้อ

ความเชิงวิเคราะห์จะจริงก็ต่อเมื่อสอดคล้องตนเอง และจะเท็จก็ต่อเมื่อขัดแย้งตนเอง ส่วนข้อความเชิงประสพการณ์ใด ๆ จะจริงก็ต่อเมื่อตอบสนองกันกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่จริง แอร์ยึดถือเกณฑ์แห่งการพิสูจน์ว่าจริง เป็นเกณฑ์ตัดสินความหมายของข้อความ แต่เกณฑ์แห่งการพิสูจน์ของแอร์อ่อนกว่าเกณฑ์ของชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยา (logical positivists) กล่าวคือ ในขณะที่ชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยาถือว่า ประโยคจะมีความหมาย ถ้าหากเรารู้วิธีที่จะพิสูจน์ข้อความ (proposition) ซึ่งประโยคนั้นแสดงออกมา กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ข้อความนั้นต้องสามารถพิสูจน์ได้โดยประสพการณ์ แอร์กลับถือว่า ขอแต่เพียงข้อความนั้นยอมให้ความน่าจะเป็นโดยประสพการณ์ก็เพียงพอแล้ว

ผลจากการยึดเกณฑ์แห่งการพิสูจน์ว่าจริงได้ของเขา ทำให้ข้อความทางอภิปรายและเทววิทยาทั้งหมด เป็นข้อความที่ไร้ความหมายสำหรับแอร์ เพราะเป็นข้อความที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้โดยอาศัยเกณฑ์ดังกล่าว ส่วนประโยคทางสุนทรียศาสตร์ และจริยศาสตร์ทั้งหมดนั้น ไม่ได้แสดงข้อความใด ๆ ออกมาเลย เป็นแต่เพียงการแสดงความรู้สึกของผู้พูดออกมาเท่านั้น

เมื่อเรากล่าวว่า “การให้ทานเป็นสิ่งดี” เราไม่ได้ยืนยันอะไรเลย แม้ว่าประโยคจะดูเหมือนว่าเป็นคำยืนยันถึงอะไรสักอย่าง แต่ถ้าหากเรากล่าวว่า “หนังสือเล่มนี้สีแดง” และ “คิกฤทรมีความสุข” คำกล่าวของเรายืนยันถึงอะไรบางอย่าง และประโยคทั้งสองนี้แสดงข้อความออกมาซึ่งบอกได้ว่าจริงหรือเท็จ ส่วนประโยคที่ว่า “การโกหกเป็นสิ่งผิด” ไม่ได้แสดงข้อความใด ๆ ออกมาเลย และผู้พูดก็ไม่ได้ยืนยันอะไรทั้งสิ้น ประโยคเช่นนี้ไม่ได้แสดงแม้กระทั่งข้อความที่ว่า ผู้พูดไม่เห็นชอบด้วยกับการโกหก เราสามารถพูดประโยคทางจริยศาสตร์ได้ แต่ไม่ใช่ข้อความทางจริยศาสตร์ เพราะไม่มีประโยคทางจริยศาสตร์ใดแสดงข้อความออกมา

ถ้าหากประโยคทางจริยศาสตร์ไม่ได้แสดงข้อความออกมา แล้วประโยคเหล่านั้นจะแสดงอะไรเล่า? หน้าที่ของประโยคเหล่านั้นคืออะไร

กันแน่? หน้าที่ของประโยคเหล่านั้นคือ แสดงความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดออกมา ในแง่นี้ประโยคทางจริยศาสตร์ก็ไม่ได้แตกต่างอะไรกับเสียงควมคราง เสียงร้องตะโกนดีใจ ซึ่งไม่ได้แสดงข้อความใดๆออกมา และไม่ได้ใช้ยืนยันถึงอะไรอีกด้วย แอร์กล่าวว่า

“ถ้าหากฉันกล่าวกับใครคนหนึ่งว่า ‘คุณประพฤติอย่างผิดๆในการขโมยเงินจำนวนนั้น’ ฉันไม่ได้กล่าวอะไรมากไปกว่าประโยคที่ว่า ‘คุณได้ขโมยเงินจำนวนนั้น’ เลย ในการเสริมเข้าไปว่า การกระทำอันนี้เป็นสิ่งผิด ฉันไม่ได้เพิ่มข้อความอะไรเข้าไปเลย ฉันเพียงแค่แสดงความรู้สึกไม่เห็นชอบทางศีลธรรมออกมา ดูราวกับว่า ฉันกล่าว ‘คุณได้ขโมยเงินจำนวนนั้น’ ออกมาในน้ำเสียงแห่งความตื่นตระหนก หรือเขียนมันขึ้นมาโดยใส่เครื่องหมายตกใจเข้าไป น้ำเสียงหรือเครื่องหมายตกใจไม่ได้เพิ่มความหมายอะไรให้กับประโยค นอกจากแสดงให้เห็นเพียงความรู้สึกของผู้พูดเท่านั้น” (Ayer, 1936 : 142.)

ถ้าหากมีใครคนหนึ่งกล่าวขึ้นมาว่า “การคุกคามเป็นสิ่งดี” และมีอีกคนหนึ่งกล่าวแย้งขึ้นมาว่า “การคุกคามเป็นสิ่งไม่ดี” แอร์จะบอกว่า จริงๆแล้วคนทั้งสองไม่ได้ขัดแย้งอะไรกันเลย เพราะต่างฝ่ายต่างก็เพียงแค่แสดงความรู้สึกของตน เกี่ยวกับการคุกคามออกมาเท่า

นั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่เกิดประโยชน์อะไรเลยในการที่จะถามว่า ใครถูกใครผิดระหว่าง 2 คนนี้ เพราะทั้งคู่ต่างก็ไม่ได้กล่าวข้อความอะไรออกมา ตรงข้าม ถ้าหากมีใครคนหนึ่งกล่าวว่า “หนังสือเล่มนี้สีแดง” และมีอีกคนหนึ่งแย้งว่า “หนังสือเล่มนี้สีไม่แดง” เห็นได้ชัดว่า คนทั้งสองกำลังขัดแย้งกัน และเราสามารถตัดสินใจได้ว่า ใครถูกใครผิด แอร์จึงสรุปว่า จริยศาสตร์ไม่ใช่อะไรอื่น แต่เป็นสาขาหนึ่งของจิตวิทยาหรือสังคมวิทยาเท่านั้นเอง

เห็นได้ว่า แอร์ได้ชมเชยชาวธรรมชาตินิยม และชาวอรรถปริวรรตนิยม เพราะทั้งสองพวกดังกล่าวต่างก็ถือว่า ประโยคทางจริยศาสตร์เป็นข้อความที่มีค่าความจริงแน่นอนทีเดียว ผู้เขียนเชื่อว่าทั้งสองพวกคงไม่ยอมแพ้แอร์ง่ายๆ ชาวธรรมชาตินิยมคงจะเถียงว่า ทำไมต้องเป็นเช่นนั้นด้วย ก็ในเมื่อเห็นกันอย่างชัดเจนว่า เราสามารถป้องกันการตัดสินใจของเราที่แสดงออกมา หรือวิจารณ์การตัดสินใจของคนอื่นว่าผิดกาลเทศะ หรือฟังไม่ขึ้น ในกรณีที่ว่าวัตถุมิฉะนั้นที่ถูกต้องที่ถูกพิจารณาจริงๆ เช่น การตัดสินใจของฉันที่มีต่อวัตถุอย่างหนึ่งว่า ไม่ดีไม่งาม เป็นการตัดสินใจที่ถูกกาลเทศะ ถ้าหากว่า วัตถุที่พูดถึงนั้นไม่ดีไม่งามจริงๆ กล่าวคือ อาจมีรูปร่างพิกล หรือสีไม่กลมกลืนกัน หรือมีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แอร์ได้ฟังเหตุผลของชาวธรรมชาตินิยมแล้วคงยกไหล่แล้วยิ้ม และคงจะกล่าวว่า “ผมเห็นด้วยที่ว่า วัตถุอาจ

จะมีรูปร่างพิกล หรือสีไม่กลมกลืน หรือมีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจริง ๆ เพราะเป็นสิ่งที่เราพิสูจน์ได้ แต่ผมจะไม่เห็นด้วยกับคุณทันที ในกรณีที่คุณกล่าวว่า คุณสมบัติเหล่านั้นไม่ดีไม่งาม เพราะการกล่าวเช่นนั้นของคุณ ไม่ได้บ่งบอกหรือยืนยันถึงอะไรเลย นอกจากเป็นการแสดงความรู้สึกข้างของคุณ ที่มีต่อคุณสมบัติเหล่านั้นออกมา”

ส่วนชาวอัมสเตอร์ดัมดิกฏานนิยม ซึ่งทักท้อเอาว่าประโยชน์ทางศีลธรรมมีค่าความจริง ถึงแม้จะไม่เห็นด้วยกับแอร์ แต่ก็ไม่ทราบจะเถียงแอร์ว่าอย่างไร คงจะกล่าวว่า

“ไม่มีการสังเกตเชิงประจักษ์ และไม่มีการคำนวณทางคณิตศาสตร์ หรือทางตรรกวิทยา ที่จะทำให้เราสามารถค้นพบความจริงของข้อความทางจริยศาสตร์ได้ ทั้งหมดที่เราสามารถทำก็คือ แยกข้อความทางจริยศาสตร์อย่างระมัดระวังจากข้อความอื่น ๆ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อความเชิงประจักษ์บางข้อความที่ข้อความทางจริยศาสตร์มักจะสับสนด้วย) และต่อจากนั้นก็ไต่ตรองเพื่อจะดูว่าหลังจากการไต่ตรองเช่นนั้นแล้ว เราเชื่อว่าข้อความเหล่านั้น เป็นจริงหรือเปล่า” (Hospers, 1953 : 575.)

ในการตอบชาวอัมสเตอร์ดัมดิกฏานนิยม ผู้เขียนเชื่อว่า แอร์คงไม่เดือดร้อนอะไรมาก เขาคงจะ

กล่าวว่า “ถ้าคุณไม่มีหนทางพิสูจน์ความจริงทางประสบการณ์ของประโยคทางจริยศาสตร์ที่คุณอ้างขึ้นมาลอย ๆ ให้เห็นจริงแล้ว คุณไม่ต้องมาเถียงกับผม เพราะจะเสียเวลาเปล่า ๆ” แล้วเราจะเถียงกับแอร์ว่าอย่างไร ? ผู้เขียนขอทิ้งปัญหานี้ไว้ก่อน แล้วจะพูดถึงในภายหลัง

อารมณ์นิยมของสติเฟินสัน :

แบบผสมผสาน

สติเฟินสันไม่เห็นด้วยกับแอร์ตรงที่ว่าจริยศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของจิตวิทยาหรือสังคมวิทยา เขาเห็นว่า จริยศาสตร์ไม่ได้เป็นเรื่องของจิตวิทยาหรือสังคมวิทยา ความดีของสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ต้องไม่เป็นที่ทดสอบได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพราะวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอสำหรับที่จะนำมาใช้ในจริยศาสตร์ได้ นอกจากนี้ เขายังมองเห็นข้อบกพร่องอีกอย่างหนึ่งของแอร์ คือ แอร์มองข้ามปัญหาการอ้างเหตุผลในทางจริยศาสตร์ เพราะคิดว่า การถกเถียงโต้แย้งทางจริยศาสตร์ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะต่างคนต่างก็เพียงแต่แสดงความรู้สึกของตนเองออกมาเท่านั้น อย่างมากก็ได้แต่ทะเลาะกันเมื่อต่างฝ่ายต่างก็ไม่พอใจในการแสดงความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่ง สติเฟินสันจึงได้หาทางแก้ไขปรับปรุงอารมณ์นิยมให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

ประการแรก เราได้แยกความแตกต่างระหว่างความเชื่อ (beliefs) กับทัศนคติ (attitudes) ดังนั้น ความไม่ลงรอยกันของคนเราจึงมีอยู่ 2 ประเภท คือ ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ และความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติ ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องเกี่ยวกับว่า จะบรรยายเหตุการณ์หนึ่งให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงได้อย่างไร ยกตัวอย่างเช่น นายเชียวยืนยันว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นชอบด้วยกับการลดค่าเงินบาท แต่นายขาวยืนยันว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นชอบด้วย ทั้งสองคนมีความเชื่อต่างกันว่า คนส่วนใหญ่จะมีทัศนคติอย่างไรต่อการลดค่าเงินบาท ส่วนความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคตินั้นเป็น ความไม่ลงรอยกันในเรื่องเกี่ยวกับว่า จะมีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น นายอาควิโน ไม่เห็นชอบด้วยกับระบบการปกครองของประธานาธิบดีมาร์กอส แต่นางอิมเลด้า เห็นชอบด้วย คนทั้งสองต่างก็มีทัศนคติต่อสิ่ง ๆ หนึ่งแตกต่างกัน สตีเฟนสันยืนยันว่าความเชื่อและทัศนคติมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแบบมาก่อนมาหลัง หรือแบบสาเหตุและผลลัพธ์ (causal relationship) เขาจึงสรุปว่า ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติก็น่าจะสืบเนื่องมาจากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ เขาเสริมว่า เป็นการยากมากที่จะหาตัวอย่างของความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติที่ไม่ได้สืบเนื่องมาจากความไม่ลงรอยกันในเรื่อง

ความเชื่อ ตัวอย่างเช่นนั้นถึงแม้จะเป็นไปได้ แต่ก็ยังไม่เคยถูกพบเห็น

ประการที่สอง เราได้ทำการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ โดยการเสนอความหมายอย่างหนึ่งขึ้นมา นั่นคือ ความหมายเชิงอารมณ์ (emotive meaning) ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “เจ๊ก” กับ “จีน” โดยนัยหนึ่ง คำทั้งสองคำนี้มีความหมายอันเดียวกัน นั่นคือ เราใช้คำ 2 คำนี้พาดพิงถึงกลุ่มคนเชื้อสายหนึ่ง ความหมายที่ตรงกันของคำ 2 คำนี้ ถือได้ว่า เป็นความหมายเชิงบรรยาย (descriptive meaning) นั่นเอง แต่เมื่อพิจารณาอุปประโยค 2 ประโยคที่ว่า “ชาวจีนชอบค้าขาย” กับ “พวกเจ๊กชอบค้าขาย” เราจะมีความรู้สึกว่า ประโยคที่ 2 นั้นมีการใส่ “สี” เข้าไป และการใส่สีเช่นนี้เองที่สตีเฟนสันเรียกว่า ความหมายเชิงอารมณ์

ประการที่สาม เมื่อสตีเฟนสันได้ทำการวิเคราะห์สองกระบวนการดังกล่าวแล้ว เขาก็ได้มาถึงการสรุปว่า ถ้อยคำส่วนมาก และถ้อยคำทางจริยศาสตร์ทั้งหมด มีความหมายเชิงอารมณ์ เขายังยืนยันต่อไปอีกว่า ถึงแม้ประโยคทางจริยศาสตร์จะมีความหมายเชิงบรรยาย แต่เป้าหมายหลักของการใช้ประโยคเหล่านั้นก็คือ ต้องการสร้างอิทธิพลประเภทหนึ่งขึ้นมา นั่นคือ โน้มน้าวทัศนคติของผู้ฟัง ให้เราพิจารณาอุปประโยคต่อไปนี้

- (1) “การทำแท้งไม่” หมายความว่า
ฉันไม่เห็นชอบด้วยกับการทำแท้ง ;
ท่านจงอย่าเห็นชอบด้วยเช่นกัน

(2) “เขาควรพูดความจริง” หมายความว่า ฉันไม่เห็นชอบด้วยกับการพูดปดของเขา ; ท่านจงอย่าเห็นชอบด้วยเช่นกัน

(3) “การช่วยเหลือคนจนเป็นสิ่งที่ดี” หมายความว่า ฉันเห็นชอบด้วยกับการช่วยเหลือคนจน ; ท่านจงเห็นชอบด้วยเช่นกัน

สติเฟินสันเชื่อว่า “ฉันไม่เห็นชอบด้วยกับการทำแท้ง” “ฉันไม่เห็นชอบด้วยกับการพูดปดของเขา” “ฉันเห็นชอบด้วยกับการช่วยเหลือคนจน” ล้วนแล้วแต่เป็นประโยคที่มีความหมายเชิงบรรยาย เป็นข้อความที่สามารถตัดสินได้ว่าจริง หรือเท็จ ส่วนประโยคหลังที่ตามมาทั้งหมด เป็นประโยคที่มีความหมายเชิงอารมณ์ ซึ่งตัดสินไม่ได้ว่าจริงหรือเท็จ และประโยคหลังเหล่านี้ เป็นความหมายหลักของประโยคทางจริยศาสตร์

ดังนั้น เราจึงเห็นได้ว่า การอ้างเหตุผลของเขาเป็นการสรุปจาก IS ไปสู่ OUGHT ดังข้างล่างนี้

(1) ฉันเห็น ชอบด้วยกับการช่วยเหลือคนจน (ข้อเท็จจริงทางด้านจิตวิทยา)

(2) ท่านจงเห็นชอบด้วยเช่นกัน (ข้อสรุปทางด้านคุณค่า) สติเฟินสันกล่าวว่า

“ความเต็มใจของคน ๆ หนึ่งที่กล่าวว่า เป็นสิ่งที่ดี โดยส่วนหนึ่งแล้วจะขึ้นอยู่กับความเชื่อของเขา ความเชื่อซึ่งตามปกติ

แล้วทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างทัศนคติของเขาที่มีต่อสิ่งอื่น ๆ เขาจะไม่แสดงความเห็นชอบของเขาออกมาโดยปราศจากการยั้งคิด เว้นเสียแต่ว่า เขาจะมีสภาพที่ดียิ่งกว่าสัตว์แห่งเหตุผล และเหตุผลที่เขายกขึ้นมาในการตัดสินของเขา จะทำให้เขาสามารถก่อตั้งสิ่งที่เขายังคิดนั้นได้ โดยวิธีทางง่าย ๆ เช่นนั้นก็สมารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสิน และเหตุผลของเขา แน่แน่นอนทีเดียว เหตุผลของเขาไม่ได้ “นำมาซึ่ง” การแสดงความเห็นชอบของเขาออกมา ทั้งยังไม่ได้ทำให้ความเห็นชอบอันนั้น “มีความน่าจะเป็น” การแสดงทัศนคติออกมาไม่สามารถตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ทางตรรกวิทยา ที่มีต่อข้อความเชิงบรรยาย แต่ตั้งอยู่บนความสัมพันธ์แบบสาเหตุและผลลัพธ์เพียงเท่านั้น” (Stevenson, 1950 : 274.)

ความผิดพลาดร่วมกันของอารมณ์นิยมทั้งสองแบบ

บัดนี้ถึงเวลาที่จะตอบปัญหาที่ผู้เขียนได้ทิ้งไว้ในตอนแรกว่า เราจะเถียงแอร์ได้อย่างไร ? เราน่าจะวิจารณ์อารมณ์นิยม ทั้งของแอร์ และ สติเฟินสัน ได้ดังนี้

(1) ชาวอารมณ์นิยมผูกติดอยู่กับจุดมุ่งหมาย หรือหน้าที่ของประโยคทางจริยศาสตร์ มากเกินไป เป็นความจริงที่ว่า ในจุดนี้ชาวอรรถดิดิกญาณนิยมนิ่งเงียบไม่พูดถึงเลย ทรรศนะ

เกี่ยวกับประโยคทางจริยศาสตร์ของชาวอชฌัตติกญาณนิยม ดูเหมือนจะเป็นเรื่องลึกลับ ความจริงแท้ของข้อความทางจริยศาสตร์เป็นเรื่องที่ไม่อาจตัดสินได้ด้วยผัสสะทั้ง 5 และดูเหมือนชาวอชฌัตติกญาณนิยมไม่ได้พิจารณาเสียด้วยซ้ำไปว่า ประโยคทางจริยศาสตร์มีขึ้นมาเพื่ออะไร แต่ชาวอารมณนิยมกลับตรงข้าม พวกเขายืนอยู่บนจุดนี้ แล้วสร้างทฤษฎีขึ้นมาอย่างสุดโต่ง พวกเขาเน้นปัญหาที่ว่า ประโยคทางจริยศาสตร์มีไว้เพื่ออะไร มากเกินไป จนกระทั่งล้มพิจารณาอย่างจริงจังว่า ประโยคทางจริยศาสตร์จริงๆ แล้วคืออะไร แน่นนอนทีเดียวเราสามารถกล่าวได้ว่า เป็นข้อดีของชาวอารมณนิยมที่มองเห็นคุณค่าว่า เราใช้ประโยคทางจริยศาสตร์โน้มน้าวทัศนคติของผู้ฟังบ่อยๆ แต่จุดบอดของพวกเขาก็คือ ลึกลับ หรือ จงใจที่จะไม่คิดถึงว่าประโยคทางจริยศาสตร์ทำหน้าที่เช่นนั้นได้อย่างไร วอร์นอคกล่าวว่า

“อาจจะจริงดังที่สติเฟื่องสันกล่าวว่ ข้อความทางจริยศาสตร์เป็น “เครื่องมือทางสังคม” เพื่อที่จะควบคุม แนวทางใหม่ และเปลี่ยนแปลง “ทัศนคติ” แต่ภาพไปสเตอร์โฆษณา การโฆษณาทางโทรทัศน์ ปาฐกถาทางการเมือง คำขวัญ ผลงานทางวรรณคดี คำล่อลวง และสิ่งอื่นๆ ก็ทำหน้าที่อันนี้ได้เช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่า ฉันปรารถนาที่จะ “สร้างอิทธิพล” ให้มีความนิยมครอบครัวนา

ใหญ่ในประเทศอังกฤษ ก็เป็นที่แจ้งชัดว่ามีอยู่หลายวิถีทางที่ฉันอาจลองพยายามทำดู มี “เครื่องมือทางสังคม” หลายประเภท ซึ่งฉันอาจใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันนั้น อันที่จริงมันอาจผูกพันกับการกระตุ้นให้เกิดการกระทำทางศีลธรรม โดยการทำให้ประชากรมีความมั่นใจว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นหน้าที่ของพวกเขา พวกเขาจึงควรผลิตลูกผลิตหลานให้มากกว่าที่เป็นอยู่ แต่อีกทางหนึ่ง ฉันอาจต้องเสียเงินค่าที่ว่างในป้ายโฆษณา หรือค่าเวลาในโทรทัศน์ กระจายภาพของพ่อแม่ที่มีความสุขยิ้มแย้มแจ่มใสท่ามกลางลูกๆ ที่ร่าเริง และมีสุขภาพดี ฉันอาจจะทำให้ผู้ใหญ่ที่ไม่มีลูกตกอยู่ภายใต้การรับใช้ชาติ และอาจจะลดหย่อนภาษีเป็นจำนวนมากแก่ผู้ที่ชอบการมีลูกมาก ฉันอาจจะยืนยันว่า ครอบครัวใหญ่เป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นผู้สูงศักดิ์ หรือเขียนนวนิยายเกี่ยวกับความน่าสลดใจ ในวัยสูงอายุ ที่โดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง เป็นที่แจ้งชัดว่า ทั้งหมดนี้เป็นวิถีแห่ง “การสร้างอิทธิพล” ทั้งหมดต่างก็มีจุดมุ่งหมายแห่งการเปลี่ยนแปลง “ทัศนคติ” และตามด้วยความประพฤติ ดังนั้น ถ้าหากเป็นความจริงที่ว่า ประโยคทางศีลธรรมเป็นเพียงประโยคที่มีจุดมุ่งหมายอันนี้ ประโยคทางศีลธรรมก็ไม่ได้

แตกต่างอะไรจากสิ่งอื่น ๆ ดังกล่าวเลย”

(Warnock, 1967 : 24-25.)

(2) ความบกพร่องอันนี้ เป็นความบกพร่องอันยิ่งใหญ่ของชาวอารมณนิยมทั้งหลาย ซึ่งไม่ควรจะได้รับการอภัย ความบกพร่องอันนี้คือ ความหลงผิดที่ว่าถ้อยคำทางจริยศาสตร์ทั้งหมดมีความหมายเชิงอารมณ ชาวอารมณนิยมทั้งหลายดูเหมือนจะมีแนวโน้มอย่างสม่ำเสมอ ที่จะบอกว่าทัศนคติเป็นสิ่งเดียวกับความรู้สึก ยกตัวอย่างเช่น การบอกว่า “ความไม่เห็นชอบของฉันต่อพฤติกรรมของใครคนหนึ่ง เป็นสิ่งเดียวกับความรู้สึกซึ่ง ที่ฉันมีต่อความประพฤติเช่นนั้น” การกล่าวเช่นนั้นนำไปสู่การสรุปอย่างน่าเศร้าสลดว่า การตัดสินใจทางศีลธรรมเป็นสิ่งเดียวกับการแสดงความรู้สึกใดๆ ทางศีลธรรมออกมา ชาวอารมณนิยมดูเหมือนจะสับสนเกี่ยวกับถ้อยคำเชิงอารมณกับถ้อยคำที่ไม่ใช่เชิงอารมณ ให้เราพิจารณาคำว่า “บัดชบ” “ระย้า” “ सामान्य ” กับคำว่า “เลว” “ผิด” “ไม่ควร” เราจะเห็นว่า 3 คำแรกนั้นมีการใส่ “สี” เข้าไปอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ 3 คำหลังไม่มีการใส่ “สี” เข้าไปเลย เช่นเดียวกัน คำประเภทอื่นๆ ก็มีทั้งที่ใส่ “สี” และไม่ใส่ “สี” เช่น “แตก” “ยัด” “เจริญอาหาร” เป็นคำที่ล้นแล้วแต่ใส่สีเข้าไป ในขณะที่คำว่า “กิน” หรือ “รับประทาน” ไม่ได้มีการใส่สีอะไรลงไปเลย ถ้าหากถือว่า ชาวอัสคัตติกญาณนิยมได้ทิ้งช่องว่างไว้มากมายใน

ปรัชญาศีลธรรม ชาวอารมณนิยมก็ไม่ได้ทำอะไรอื่น นอกจากใส่สีโคลนเข้าไปเป็นจำนวนมากในช่องว่างเหล่านั้น เพื่อความกระจ่างชัดให้เราพิจารณาประโยค 2 ประโยคต่อไปนี้: “ที่มันทำเช่นนั้น ช่างบัดชบเสียจริงๆ” กับ “เขาไม่ควรทำเช่นนั้น” เราจะเห็นว่า 2 ประโยคนี้ไม่เหมือนกันเลย ประโยคแรกนั้นเห็นได้ชัดว่าแสดงความรู้สึกของผู้พูดออกมา ในขณะที่ประโยคที่สอง ซึ่งเป็นการตัดสินทางศีลธรรม ไม่ได้แสดงความรู้สึกใดๆ ออกมาเลย แต่เป็นการแสดงความเห็นอย่างหนึ่งออกมา ด้วยเหตุนี้จึงนับว่าเป็นความผิดอย่างไม่น่าให้อภัยของชาวอารมณนิยมที่ทักท้วงเอาว่า ประโยคทางจริยศาสตร์ไม่ใช่เรื่องของเหตุผล แต่เป็นเพียงการแสดงออกของความกดดันด้านจิตวิทยาเท่านั้น

(3) ความผิดพลาดอันนี้ ดูเหมือนจะเป็นของสติเฟื่องที่พยายามจะทำการสรุปจาก IS ไปสู่ OUGHT นักปรัชญาโดยทั่วๆ ไปมักจะเชื่อเหมือนกันว่า ข้อความแห่งข้อเท็จจริงและข้อความแห่งข้อเท็จจริงเพียงเท่านั้น ที่สามารถมาจากข้อความแห่งข้อเท็จจริงได้ ดังนั้น การกระโดดจากข้อความแห่งข้อเท็จจริงไปสู่ข้อความแห่งคุณค่า จึงเป็นการกระโดดที่อันตราย เพราะระหว่างข้อเท็จจริงกับคุณค่า มีหลุมลึกที่กว้างใหญ่ไพศาลคั่นอยู่ ไม่มีทางที่จะกระโดดจากฝั่งหนึ่งไปถึงอีกฝั่งหนึ่งได้สำเร็จ ปอปเปอร์กล่าวว่า

“บางทีจุดที่ธรรมดาที่สุด และสำคัญที่สุดเกี่ยวกับจริยศาสตร์ เป็นจุดทางตรรกวิทยาแบบบริสุทธิ์ ข้าพเจ้าหมายถึงความเป็นไปไม่ได้ที่จะได้กฎทางจริยศาสตร์จากข้อความแห่งข้อเท็จจริง” (Quoted by Black : 99.)

ดังนั้น การอ้างเหตุผลของสติเฟื่องสัน จึงเป็นการอ้างเหตุผลที่อันตราย เขาเรียกการอ้างเหตุผลชนิดนี้ว่า “เป็นการพิสูจน์อีกประเภทหนึ่งที่แตกต่างออกไป” ซึ่งเราอาจเรียกว่า เป็นการอ้างเหตุผลทางศีลธรรมหรือทางปฏิบัติ คำอธิบายของเขาเพียงเท่านี้ หาได้สร้างความพอใจให้ปอเปเปอร์และนักปรัชญาคนอื่น ๆ ได้ไม่ เพราะเป็นคำอธิบายเชิงจิตวิทยาเท่านั้นเอง

โดยสรุป ความผิดพลาดทั้ง 3 ประการที่กล่าวมาแล้ว มีลักษณะร่วมกันเป็นสากลอยู่อย่างหนึ่งคือ ชาวอารมณนิยม “มอง” หน้าที่ของถ้อยคำ การใช้ประโยค และการอ้างเหตุผลทางจริยศาสตร์ว่าเป็นเรื่องของ “ความเป็นอัตนัย”

บัญญัตินิยมของแฮร์: พัฒนาการขั้นสุดยอด

แฮร์คงจะมองเห็น ข้อบกพร่องของอารมณนิยมดังที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดี จึงได้พัฒนาทฤษฎีขึ้นมาใหม่ แล้วให้ชื่อว่า บัญญัตินิยม (Prescriptivism) แฮร์ไม่เห็นด้วยกับสติเฟื่องสันที่สรุปว่า แก่นแท้ของประโยคทางจริยศาสตร์อยู่ที่การใช้มันเพื่อที่จะ “สร้างอิทธิพล” เขา

เสนอว่า แก่นแท้ของประโยคทางจริยศาสตร์อยู่ที่การแนะนำของมัน ยกตัวอย่างเช่น ในการกล่าวกับท่านว่า “ท่านควรชดใช้ค่าเสียหายแก่เขา” โดยแก่นแท้แล้ว ฉันกำลังบอกท่านว่าควรจะทำอย่างไรดี แต่พึงระลึกไว้ว่า จะต้องแยกประเด็นระหว่างการแนะนำของฉัน กับผลที่เกิดจากแนะนำอันนั้น กล่าวคือ เมื่อฉันแนะนำไปแล้ว ท่านจะทำตามหรือไม่ทำตามก็เป็นเรื่องของท่าน

แฮร์ถือว่า ถ้อยคำทางจริยศาสตร์มีความหมายอยู่ 2 อย่าง คือ ความหมายเชิงบรรยาย กับ ความหมายเชิงประเมินค่า (evaluative meaning) สิ่งที่ทำให้บัญญัตินิยมของเขา กลายเป็นทฤษฎีหนึ่งในอรรถาภิธานนิยม ก็คือ การที่เขาถือว่าความหมายเชิงประเมินค่าเป็นแก่นแท้หรือเป็นความหมายปฐมภูมิ (primary) ของถ้อยคำหรือประโยคทางจริยศาสตร์ หน้าที่หลักของประโยคว่า “การช่วยเหลือคนจนเป็นสิ่งดี” ก็คือการยกย่อง เมื่อเราได้ยินใครคนหนึ่งกล่าวว่า ‘การช่วยเหลือคนจนเป็นสิ่งดี’ เราไม่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับคุณสมบัติของการช่วยเหลือคนจน (ช่วยอย่างไร) แต่เรารู้ว่า ผู้พูดกำลังยกย่องการช่วยเหลือคนจน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ความหมายแห่งการยกย่องของคำว่า “ดี” เป็นความหมายปฐมภูมิ เมื่อเราใช้คำว่า “ดี” เรากำลังยกย่องสิ่งที่เราเรียกว่าดีนั้นเสมอ แต่สิ่งที่เรายกย่องนั้นมีคุณสมบัติที่แน่นอน และคุณสมบัติเหล่านั้นเองที่เป็นเหตุให้เรายกย่องสิ่ง

นั้น เพราะฉะนั้น การกล่าวว่าการช่วยเหลือคนจนเป็นสิ่งที่ดี จึง (1) เป็นการยกย่องการช่วยเหลือคนจน (ส่วนนี้เป็นประชาชน) (2) เป็นการกล่าวว่า การช่วยเหลือคนจนมีคุณสมบัติที่แน่นอน (ส่วนนี้เป็นประชาชน) แต่ (1) เป็นปฐมภูมิ ภายหลังเราอาจจะยกย่องการช่วยเหลือคนรวย แทนการช่วยเหลือคนจน หรืออาจจะยกย่องการช่วยเหลือคนจน เพราะมีคุณสมบัติอื่นๆ ที่ไม่ใช่คุณสมบัติที่เรายกย่องในตอนแรกด้วยเหตุนี้ ความหมายเชิงบรรยายของ “ดี” จึงแตกต่างจากกรณีหนึ่งไปสู่กรณีหนึ่ง ในขณะที่ความหมายเชิงประเมินค่าของมันยังคงเดิม แฮร์รี่ กล่าวว่า

“เมื่อเราเรียกรถยนต์ หรือนาฬิกาจับเวลา หรือไม้ตีคริกเกต หรือรูปภาพ ว่าเป็นสิ่งที่ดี เรากำลังยกย่องสิ่งเหล่านั้นทั้งหมด แต่เนื่องจากเรากำลังยกย่องสิ่งเหล่านั้น ด้วยเหตุผลที่ต่างกันไป ความหมายเชิงบรรยายจึงแตกต่างกันในทุก ๆ กรณี เรามีความรู้เกี่ยวกับความหมายเชิงประเมินค่าของ “ดี” จากวัยเด็ก แต่เรากำลังเรียนรู้ที่จะใช้ความหมายเชิงประเมินค่านั้นอย่างสม่ำเสมอกับความหมายเชิงบรรยายใหม่ ๆ ในขณะที่ยังคงประเภทต่าง ๆ ที่เราเรียนรู้ในการแยกคุณสมบัติของมัน มีจำนวนมากขึ้น” (Hare, 1952 : 118.)

ส่วนในเรื่องการอ้างเหตุผลในทางจริยศาสตร์นั้นจะเห็นได้ว่า แฮร์รี่ได้แก้ไขจุดอ่อนของสตีเฟนสันได้สำเร็จ เขาถือว่า ทุกๆ ก้าวในการอ้างเหตุผลทางจริยศาสตร์เป็นการนำเอาสิ่งที่เรียกว่า ฐานปณิธานทางศีลธรรม หรือทางปฏิบัติมาใช้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้ออ้างเอก (Universal Ought-Principle)

: อะไรก็ตามที่หลีกเลี่ยงได้ ไม่ควรปล่อยให้สอนในโรงเรียน

ข้ออ้างโท (Is-Statement)

: ศาสนาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้

ข้อสรุป (Particular Ought-Judgment)

: ∴ ไม่ควรปล่อยให้สอนศาสนาในโรงเรียน

เราจะเห็นได้ว่า บัญญัตินิยมของแฮร์รี่แข็งแกร่งมาก เพราะได้แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งหมดที่แฮร์รี่และสตีเฟนสันได้ก่อไว้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เรายังจะมีทางเถียงกับประชาชนนิยมได้หรือ

อุปราชานิยม : ความอ้อจาวทางญาณวิทยา

อารมณ์นิยมทั้งของแฮร์รี่ และ สตีเฟนสันต่างก็ขึ้นอยู่กับฐานเดียวกันว่า การประเมินค่า และบรรทัดฐานทางศีลธรรมทั้งหมดแสดงอารมณ์ออกมา ส่วนบัญญัตินิยมของแฮร์รี่ซึ่งถือว่า คุณค่าทางศีลธรรมแสดงคำสั่ง (command) ออกมานั้น อันที่จริงแล้ว ก็ไม่ได้แตกต่างจาก

อารมณ์นิยมของแฮร์และสติเฟ่นสัน โดยประ-
เภทหรือโดยนัยสำคัญแต่ประการใด ทั้งหมดต่าง
ก็มีความผิดพลาดร่วมกันอยู่อย่างหนึ่ง ความผิด
พลาดอันนี้ เป็นความผิดพลาดทางญาณวิทยา

ชาวอประชนานิยมทั้งหลายต่างก็ “มอง”
จริยศาสตร์ว่า เป็นเรื่องอัตนัย ซึ่งแยกได้ต่าง
หากจากสิ่งที่ เป็นปรนัย แต่พวกเขาหารู้ไม่ว่า
“การมอง” ของเขาเช่นนั้นเป็นบาปที่ให้อภัยไม่
ได้ทางญาณวิทยา เพราะเป็นการมองที่เป็น
ปรนัยมากเกินไป

จุดอยู่ตรงนี้ : ชาวอประชนานิยมคิดว่า
พวกตนรู้จักโลกที่เป็นปรนัย สิ่งที่เรากำลังถาม
พวกเขาคือ พวกเขารู้โลกที่เป็นปรนัยได้
อย่างไร เพราะตั้งแต่ไหนแต่ไรมายังไม่เคยมี
ใครเข้าถึงโลกที่เป็นปรนัยได้ โดยอาศัยประสพ
การณ์ ชาวอประชนานิยมทั้งหลายต่างก็ยอมรับ
เกณฑ์แห่งการพิสูจน์ว่าจริงได้ทางประสพการณ์
และปฏิเสธอภิปรัชญา เมื่อพวกเขาปฏิเสธอภี-
ปรัชญาพวกเขาก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะอ้างถึงโลกที่เป็น
ปรนัย หรือโลกทางกายภาพ การแอบอ้างถึงโลก
ดังกล่าวจึงเป็นความอ้อจาวทางญาณวิทยา อันที่
จริงการแอบอ้างดังกล่าวจะไม่อ้อจาว ถ้าหากว่า
พวกเขายอมรับอภิปรัชญา แต่นี่พวกเขารังเกียจ
อภิปรัชญาเข้ากระดูกดำ พวกเขาจึงขัดแย้งตน
เองอย่างให้อภัยไม่ได้ เพราะการที่จะอ้างถึงโลก
ทางกายภาพได้นั้นจะต้องอาศัยการคาดคะเนเชิง
อภิปรัชญา (metaphysical speculation) เพียง
เท่านั้น การสังเกตทางสัญชาตญาณ (perceptual ob-

servation) ไม่มีทางจะเข้าถึงโลกดังกล่าวได้เลย
โลกที่การสังเกตทางผัสสะเข้าถึงได้นั้นเป็นแต่
เพียงโลกแห่งปรากฏการณ์ หรือโลกแห่งข้อมูล
ทางผัสสะ โลกดังกล่าวเป็นโลกที่มี “สี” หรือ
“สารพิษทางญาณวิทยา” เจือปนอยู่ กล่าวอีก
นัยหนึ่งก็คือ โลกแห่งข้อมูลทางผัสสะ เป็น
โลกที่เป็นกลาง ๆ ระหว่างจิตภาพวิสุทธิ กับ
กายภาพวิสุทธิ การที่ชาวอประชนานิยมแอบ
อ้างถึงโลกทางกายภาพที่แยกอยู่ต่างหาก แล้ว
เลือกใส่สีลงไปได้ตามชอบใจจึงนับเป็นเรื่องที่
น่าอดสูเป็นอย่างยิ่ง เกลเนอร์ กล่าวว่า

“จุดยืนของอารมณ์นิยม.. เป็นปรนัยมาก
เกินไป...ทฤษฎีอารมณ์นิยมขัดแย้งตนเอง
ไม่ใช่เพราะอารมณ์ที่มันอ้างถึง แต่เพราะ
การเปรียบเทียบแยกแยะกับวัตถุ...ของ
อารมณ์นั้นต่างหาก ทฤษฎีอารมณ์นิยม
มองวัตถุเหล่านั้น ในฐานะเป็นสิ่งที่ถูกให้
มาและสามารถหามาได้” (Gellnar, 1914
: 41.)

บทสรุป

ชาวอประชนานิยมยึดถือเอาเป็นข้อความ
เชื่อโดยที่ ไม่มีการพิจารณา (dogma) ว่า พวก
เขาสามารถเข้าถึงโลกทางกายภาพที่เป็นปรนัย
ได้ โลกของพวกเขาเป็นโลกทางวัตถุที่ถูกให้มา
ซึ่งเป็นโลกที่แยกอยู่ต่างหาก โคดเดียว และรู
จักได้ โลกของพวกเขาเป็นโลกของสิ่งแวดล้อม

ผู้คน ความประพฤติก และการกระทำของผู้คน ที่ถูกให้มา โลกซึ่งเรียกได้ว่าเป็นโลกปรนัย อย่างแท้จริง โลกที่บริสุทธิ์ หรือไร้สี ทาง ศีลธรรม และทางการประเมินค่า จริยศาสตร์ หรือศีลธรรมสำหรับพวกเขาก็คือ สีที่เรานำเอา ไปใส่กับโลกปรนัยอันนี้ ปัญหาที่ชาวประชา นนิยมเผชิญ ไม่ใช่ปัญหาว่าจริยศาสตร์เป็น “สี” จริงหรือ แต่เป็นปัญหาที่ว่าชาวประชา นนิยม รู้โลกปรนัยอันนี้ได้อย่างไร

บัดนี้ถึงเวลาที่ผู้เขียนต้องทำการสรุป ผู้ เขียนได้ตั้งคำถามไว้ตั้งแต่ในหัวข้อเรื่องแล้วว่า

อประชา นนิยม น่าเชื่อถือจริงหรือ? ในที่สุด เราก็ได้เห็นแล้วว่า ชาวอประชา นนิยมทำตัว เป็นที่สะดุดต่อชาวโลกทั้งมวล โดยการแอบ อ้างว่า สามารถรู้จักและเข้าถึงโลกปรนัยได้ แล้วเลือกใส่สีทางศีลธรรมเข้าไปได้ตามชอบใจ คำสอนของพวกเขาคงดีแล้วรู้สึกขัดแย้งเป็น อย่างยิ่ง เพราะในทางทฤษฎีนั้น เป็นไปไม่ ได้ที่เราจะสามารถเข้าถึงโลกปรนัยเช่นนั้นได้ โดยไม่พึงอภิปราย ผู้เขียนจึงขอสรุปว่า อประชา นนิยมไม่น่าเชื่อถือ และขอไว้อาลัยแด่ อประชา นนิยมมา ณ ที่นี้

References.

- Ayer, A.J. (1936). *Language, Truth, and Logic*. Harmondsworth : Penguin Books Ltd., 1982.
- Black, Max. “The Gap Between ‘Is’ and ‘Ought.’” In *The Is/Ought Question*, pp. 99–113. Edited by W.D. Hudson. London and Basingstoke : The Macmillan Press Ltd., 1969.
- Gellner, Ernest. *Legitimation of Belief*. Cambridge : Cambridge University Press, 1974.
- Hare, R. M. (1952). *The Language of Morals*. Oxford : Oxford University Press, 1970.
- Hospers, John (1953). *An Introduction to Philosophical Analysis*. New Delhi : Allied Publishers Private Ltd , 1977.
- Stevenson, Charles L. “The Emotive Conception of Ethics and Its Cognitive Implications.” In *Readings in Ethical Theory*, pp. 267–275. Edited by Wilfrid Sellars and John Hospers. New York : Appleton—Century—Crofts, 1970.
- Stevenson, Charles L. *Ethics and Language* (1944). New Haven and London : Yale University Press, 1972.
- Warnock, G. J. *Contemporary Moral Philosophy*. London : Macmillan & Co. Ltd., 1967.